

'Dat gaan wij niet meer meemaken'

Schäuble en Trittin in debat over zwart-groen

Achtergrond - 23 april 2009

(23 april 2009) Nog niet zo lang geleden was het ondenkbaar dat CDU en Die Grünen met elkaar zouden regeren. Maar inmiddels is zwart-groen geen taboe meer. Groene-lijsttrekker Jürgen Trittin en CDU-minister van Binnenlandse Zaken Wolfgang Schäuble kunnen er ontspannen over debatteren. “We hebben een relatief normale omgang met elkaar.”

De CDU en de Groenen kunnen heel goed samen regeren, vindt Franz Walter, partij-onderzoeker aan de universiteit van Göttingen. “De Groenen zijn de afgelopen jaren behoorlijk burgerlijk geworden. Al die protestjongeren zijn inmiddels brave burgers met een mooie baan. Dat gaat uitstekend samen met de CDU.”

Ook hebben beide partijen een gematigde achterban, zegt Walter op het congres waarmee de linkse krant de *taz* afgelopen weekend haar dertigste verjaardag vierde. “De gemiddelde Groenen-stemmer maakt nooit een extreme keuze, bij hem is het altijd ‘enerzijds – anderzijds’. De CDU is de partij van het midden. Een prima basis voor samenwerking.”

Bovendien, zegt de onderzoeker, groeien beide partijen steeds meer naar elkaar toe. “Uit peilingen blijkt dat meer Grünen CDU-leider Angela Merkel als kanselier willen dan SPD-kandidaat Frank-Walter Steinmeier. Stel je voor! Dat zou tot voor kort ondenkbaar zijn geweest.”

Samenwerking met de SPD

Maar voor Schäuble en Trittin is een zwart-groene coalitie niet de eerste keus. “Mijn begrip van coalities is dat je die niet kunt plannen”, zegt Schäuble. “Het is geen kwestie van wat je wilt, maar het gevolg van een verkiezingsuitslag. Vier jaar geleden stonden we ook niet te springen om met de SPD te regeren.”

“Een coalitie bestaat uit tegenstanders die allebei op een bepaald moment de voordelen van samenwerking zien”, vindt Trittin. “Voor ons is het minimumloon een onmisbaar onderdeel van een goed sociaal beleid. De CDU is daar tegen. Wat dat betreft staat de SPD echt dichterbij ons.”

De CDU is wel klaar met de sociaaldemocraten na vier jaar regeren. "Een regering met de SPD moet een uitzondering blijven", zegt Schäuble. "Hoewel er in het Duitse politieke landschap veel verandert, gelden de CDU en de SPD nog steeds als de twee grote volkspartijen. Compromissen liggen bij de grote coalitie altijd in een imaginair midden. Daarover zijn de aanhangers van beide partijen dan ontevreden. Zij zeggen: 'Dit is niet meer onze politiek' en voelen zich niet vertegenwoordigd."

Bovendien, legt Schäuble uit, speelt altijd een machtsstrijd als twee grote partijen samen regeren. "De vraag is wie de meeste invloed heeft. Dat was bij rood-groen niet zo. Daar was Fischer als tweede man onder Schröder tevreden."

Trittin, die een groot gedeelte van de bijeenkomst relaxed in zijn stoel hangt, schiet opeens omhoog. "Oh nee, tevreden was Fischer zeker niet!" roept hij door Schäubles monoloog heen, tot groot vermaak van de zaal.

Jamaica-coalitie

De CDU regeert na de verkiezingen in september het liefst met de FDP, dat is allang geen geheim meer. "Dat vergt de minste inspanningen van onze kiezers", zegt Schäuble.

Maar is het gezien de huidige economische crisis niet juist handig om een linkse partij in de regering te halen, vraagt *taz*-journalist Ralph Bollman, die de discussie leidt. Als de CDU alleen met de FDP regeert zit het met een sterke linkse oppositie, gesteund door de machtige vakbonden. Dan kan groene steun in de regering best handig zijn, eventueel met de FDP erbij, de zogenoemde Jamaicavariant (zwart-geel-groen).

"Nee, zo werkt het niet", zegt Schäuble streng. Opeens is hij niet meer gesprekspartner, maar docent, met een opgeheven wijsvinger. "Als je voor de verkiezingen een doel formuleert, zoals wij nu zeggen dat we met de FDP willen regeren, moet je na de verkiezingen op z'n minst proberen dat doel te verwezenlijken."

Buitenlandse politiek

Op deelstaatniveau regeren beide partijen sinds vorig jaar samen in Hamburg. In andere deelstaten als Baden-Württemberg en Noordrijn-Westfalen was de coalitie een aantal keer een serieuze optie. Grote steden als Frankfurt a.M., Mülheim, Duisburg en Essen worden ook door CDU en Groenen geregeerd. In Wiesbaden en Giessen regeren Jamaicacoalities.

"Het is in de jaren negentig gelukt met onze partijen een ontwikkeling op gang te

brenge, waardoor we nu een relatief normale omgang met elkaar hebben”, bevestigt Schäuble. Bovendien zijn er wel degelijk politieke thema’s waar beide partijen elkaar wel vinden, ook op landelijk niveau.

Bijvoorbeeld bij de buitenlandse politiek. “Daar zie ik een grote mate aan continuïteit”, zegt Trittin. “Merkel zet het rood-groene beleid voort. Ook zij vindt goede betrekkingen met Rusland belangrijk en spreekt landen op mensenrechten aan. Al zou ze dat soms wel in iets scherpere bewoordingen kunnen doen.”

Binnenlandse veiligheid

Zelfs binnenlandse veiligheid, een onderwerp waar beide partijen lijnrecht tegenover elkaar staan, hoeft geen hindernis te vormen, vindt Schäuble. “Ik heb op dit gebied niet meer zoveel plannen”, zegt hij tevreden en met een bijna arrogante lach naar Trittin. “Alles wat ik belangrijk vind, heb ik al ingevoerd.”

Dat ziet de groene lijsttrekker anders. “De uitgebreide bevoegdheden van de federale recherche BKA hebben in hun huidige vorm geen bestaansrecht. Dus de vraag over binnenlandse veiligheid komt sowieso weer op tafel. Ik blijf zeer sceptisch over het feit dat de recherche computerbestanden mag doorzoeken in de strijd tegen het terrorisme.” Het levert de groene lijsttrekker een instemmend applaus op van het taz-publiek.

Schäuble en Trittin denken zelf niet dat ze ooit nog onderdeel uitmaken van een coalitie van CDU en Groenen. “Dat is meer iets voor een volgende generatie”, zegt Trittin. “Misschien dat onze partijvoorzitter Cem Özdemir dat nog meemaakt.” Schäuble beaamt dat: “Ik zie zwart-groen na de komende verkiezingen echt niet gebeuren.”

Marja Verburg is redacteur van het Duitslandweb

Afbeeldingen:

Duitslandweb

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/755/dat-gaan-wij-niet-meer-meemaken>